

Драгана ЈАЊИЋ

БАЊСКА ЕПИСКОПИЈА И РАЗЛОЗИ ЊЕНОГ ОСНИВАЊА*

Апстракт: Оснивање Бањске епископије и њено место у црквено-политичким приликама које су задесиле српску државу под краљем Милутином. Положај Бањске епископије и улога епископа бањског Данила у сукобу насталом почетком XIV века између браће Драгутина и Милутина.

Кључне речи: држава, црквена организација, епископије, црква, житије, хрисовуља, сукоб.

Крајем осамдесетих година XIII века па до краја владе краља Милутина одиграли су се политички догађаји од значаја за унутрашњу и спољну политику Србије. Ма колико да су нејасне околности под којима је краљ Милутин преузео власт на сабору у Дежеву (1282), развој политичке ситуације у Србији у овом периоду указује на атмосферу која је већ била створена и која је, иако није изазвала непосредно безусловну одлуку краља Драгутина (1276–1282) да се повуче, свакако допринела њеном сазревању.¹ Дежевски договор имао је велике последице за српску историју. На српски престо је дошао један амбициозан и упоран владар, представник ратоборног српског племства које ће у следећим деценијама начинити велики продор према јужним и југоисточним

---

* Рад је написан у оквиру пројекта *Духовне појаве и стваралаштво српског народа на Косову и Метохији од XV до XX века* (бр. 148020), који је одобрило и финансира Министарство науке Републике Србије.

¹ ДАНИЛО ДРУГИ, *Животи краљева и архиепископа српских*. Београд, 1988, 59–62. MAVROMATIS L., *La Fondation de l'Empire Serbe: le kralj Milutin*, TESSALONIKI, 1978, 16. ДИНИЋ М., „Однос између краља Милутина и Драгутина“, ЗРВИ, 3, 1955, 50.

својим границама.² Наиме, одмах на почетку своје владавине краљ Милутин (1282–1321) је оправдао очекивања оних кругова који су фаворизовали офанзивну политику и који су га довели на престо, освојивши Скопље и области горњег Повардарја и Брегалнице.³

Слабљење притиска на Византију проузроковано је засигурно догађајима који су, у другој половини XIII века, 80-их и 90-их година, одвлачили пажњу са византијског фронта ка Западу.⁴ Битно је да је у овим догађајима значајну улогу имао бивши краљ Драгутин. Одступајући формално због болести и „велике узбуне“, краљ Драгутин је, према Дежевском споразуму, задржао посебну област на северу земље која му је дата на управу. Иако је непознато које је све крајеве обухватала та област, сигурно је да су у њен састав улазили Рудник, који је припадао области Срема, као и Ариље и Ускопње код Требиња, што говори да су, приликом преношења власти и круне, поштоване жеље бившег краља. Територија која је била под Драгутиновом влашћу, после уговора у Дежеву, увећана је од 1284. године добијањем Мачве са Београдом, Усором и Соли. Краљ Драгутин, или, како се понекад у изворима назива, „сремски краљ“, успео је да задобије позицију владара не много слабијег или мање значајног од самог краља Милутина. Већ крајем века, када су превазиђена искушења са Бугарима и Татарима, односи између два брата почињу да бивају све напетији да би се, касније, изродили у оружани сукоб.⁵

Дугогодишње ратовање између Србије и Византије завршено је склапањем мира 1299. године и Милутиновом женидбом византијском принцемом Симонидом. Милутину су његова

² Данило Други, *Животи краљева*, 112–117. MAVROMATIS L., *La fondation*, 25–28. Ид., „La prise de Skopje par les Serbes: date et signification“, *Travaux et Mémoires*, 5, 1973, 329–334. Јањић Д., *Преподобни Петар Коришки*, Београд–Лепосавић, 2007, 154–155.

³ Данило Други, *Животи краљева*, 113. *Историја Српског народа*, I, Београд, 1981, 437–439.

⁴ MAVROMATIS L., „La Serbie de Milutin entre Byzance et l’Occident“, *Byzantion*, XLIII, 1974, 120–137.

⁵ Данило Други, *Животи краљева*, 62, 117–124. Данилови настављачи, *Данилов ученик, други настављачи Даниловог зборника*, Београд, 1989, 102. Динић М., „Однос“, 51, 55, 59–82. Ид., „Средњовековни Срем“, *Гласник ИДНС*, IV, св. 1, 1931, 1–12. Ид., „Из прошлости Срема“, *Гласник ИДНС*, VIII, 1935, 439–444. Ид., „Уз расправу „Област краља Драгутина после Дежева“, *ИЧ*, III, 1951–1952, 249–250. Ид., *За историју рударства у средњовековној Србији и Босни*, II, Београд, 1955–1962, 3–4. *Monumenta Ragusina – Libri reformationum*, V, Zagreb, 13–14. *Anonymi descriptio orientalis, Cracoviae*, 1916, 29–37. Ћоровић В., „Подела власти између краљева Драгутина и Милутина, 1282–1284“, *Глас* 136, 1929, 10.

освајања призната као мираз, а граница српске државе ишла је северно од Охрида, Прилепа и Штипа.⁶

Померање границе српске државе према северу и југу утицало је и на ширење духовне власти Српске цркве, а поред тога и на повећање броја њених епископских катедри. Приликом проучавања овог периода Српске цркве, постојала су неслагања о укупном броју епископија, с обзиром на то да су неки историчари предлагали два или три, па и више различитих назива за једну исту епископију. Поменућемо нека мишљења.

Голубински сматра да се број Савиних епископија није мењао до почетка владе краља Милутина, а да је касније Српска црква имала шеснаест епископија. Поред осам старих, основане су још Липљанска, Звечанска (Бањска), Кончулска, Призренска, Скопска, Браничевска, Мачванска и Београдска.⁷

Према Руварцу, у Србији је почетком XIV века, између 1317–1320. године, деловала Кончулска епископија, а Бањска се може поистоветити са Звечанском, односно Ибарском епископијом.⁸

Марковић В. наводи да су епископске катедре у време краља Милутина биле смештене у појединим манастирима, и то: у Кончулу, од 1315. до 1317. године, па је то Кончулска или Ибарска епископија, у Београду у митрополитској цркви око 1314–1316. године, а у манастиру Св. Стефана у Бањској била је смештена катедра бањског или звечанског епископа. У овом периоду помињу се још Браничевска епископија и Мачванска епископија.⁹

Пурковић је сматрао да је крајем XIII века и до краја друге деценије XIV века Српска архиепископија добила пет нових епископија, тако да би их укупно било тринаест. То су: Скопска, Липљанска, Браничевска, Мачванска и Бањска (Ибарска, Звечанска, Кончулска) епископија.¹⁰

---

⁶ *Византијски извори*, IV, 1986, 46–48, 50–53, 55–56. Данило Други, *Животи краљева*, 116. *Историја Српског народа*, I, 445–446. Стојановић Љ., „Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типичи, поменици, записи и др.“, *Споменик*, III, 1890, 14. Острогорски Г., *Историја Византије*, Београд, 1970, 457.

⁷ Голубинский Е., *Краткий очерк истории православных церквей Болгарской, Сербской и Румынской или Молдо-Валашской*, Москва, 1871, 460.

⁸ Руварац И., „Прилошци к објашњењу извора српске историје“, *Гласник СУД*, XLVII, 1879, 216.

⁹ Марковић В., *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци, 1920, 63, 85, 93, 98.

¹⁰ Пурковић М., *Српски епископи и митрополити средњег века*, Хришћанско дело, III, 4–6, Скопље, 1937, 31–32, 32–35.

Проблемом броја нових епископија које су основане у време краља Милутина бавио се и Ћ. Слијепчевић. Он наводи седам нових епископија, које су основане у унутрашњости земље: Липљанску, Кончулску, Лимску, Мачванску, Браничевску, Београдску и Скопску, а у наставку излагања помиње да су у време архиепископа Јевстатија II (1292–1309), поред већ познатих епископија, биле основане и Звечанска, Лимска и Скопска. Звечанска се још називала и Бањска и Липљанска.¹¹

На основу изнетих мишљења из прилично бројне литературе о броју нових епископија крајем XIII и почетком XIV века, без обзира на неслагања у мишљењима међу историчарима, могло би се укупно поменути деветнаест епископија, мада, ако се узме у обзир, како је напред поменуто, да су постојала два или три назива за једну исту епископију, онда би стварни број био мањи.

Податак о организовању нове епископије у унутрашњости земље први пут се помиње у једном извору који датира из 1286–1292. Рукопис у коме се налази податак о овој новооснованој епископији налази се у манастиру Св. Тројице код Пљевља, под називом Пљевљански требник.¹² Наиме, реч је о Ибарској епископији, чији би промењен назив, у два наврата, означавао исту територију на којој су се простирале наведене епископије крајем XIII и почетком XIV века.

Рукопис Пљевљанског синодика у односу на тему о којој се говори заузима важно место, јер текст уједно представља и попис постојећих епископија Српске цркве у то време, као и списак епископа од оснивања Архиепископије 1220. године. У њему се наводе поименце епископи за Зетску, Рашку, Хвостанску, Будимљанску, Хумску, Призренску, Топличку, Ибарску, Липљанску, Дабарску и Моравичку епископију.¹³

О постанку и раној историји Ибарске епископије нема много података. За ову епископију се не зна где јој је у то време била смештена епископска катедра. Под називом „Ибарска“, ова

¹¹ Слијепчевић Ћ., *Историја СПЦ*, 1, Београд, 1991, 133, 152–153.

¹² Динић М., „Уз расправу „Област краља Драгутина после Дежева“, ИЧ, III, 1951–1952, 250. Мошин В., „Сербская редакция синодика в неделю православия“, Византийский Временник, XVII, Москва, 1960, 278–353. Стојановић Љ., „Требник“ манастира Св. Тројице код Пљевља“, Споменик, 52, 1922, 22–29. Мошин В., „Rukopis Pljevljanskog sinodika pravoslavlja“, Slovo 6–8, 1957, 154–175. Пљевљански синодик је зборник рукописа из XV века, писан у области Дабарске епископије. Текст који се односи на многолетња и вечне помене српским владарима и архијерејима, сматра се да је писан између 1284–1290.

¹³ Мошин В., „Сербская редакция“.

епископија се једино помиње у Пљевљанском синодику, и то у делу текста са многолетствима. Редакција Синодика пада у време „великог књигољупца“ архиепископа Јакова (1286–1292), негде између 1284–1290, па стога и формирање ове епископије треба тражити у овом временском интервалу. Ипак, остаје непознато, како наводи М. Јанковић, зашто је дошло до формирања још једне епископије у централним областима српске земље.¹⁴

Формирање и организовање нове епископије морало је да изазове и одређене територијалне промене, померање и сужавање духовне власти околних епископија, као и промену обима властелинстава неких катедралних цркава. Историјски извори понешто говоре о овим догађајима, али остаје оскудно документовано и скоро непознато стање ове епископије у времену када је настала. Наиме, на основу текста у Грачаничкој повељи, који се односи на Бањску и зидање нове цркве Св. Стефана, може се наслутити да је краљ Милутин 1286–1292 започео припреме око регулисања неких питања која се односе на оснивање Бањске епископије. У тексту Грачаничке повеље стога стоји: „И видѣ краљевство ми љре бѣше Бањска оуписана въ ѡтѣчинѣ ми хрисовоулѣ и нѣ зех изъ ѡтѣчина ми хрисовоула. и създахъ цркъвъ светога Стефана рѣчихъ ꙗзѡ а зато дахъ землю що ꙗ тоу близоу цркъве сетыѣ Богородице, съ всѣми ми мѣгями правима“.¹⁵ Ово изузимање цркве Св. Стефана у Бањској из надлежности старе Липљанске територије указивало би на Милутинову намеру да конституише нову епископију, управо на територији Ибарске, а потом Звечанске епископије, међајући само назив епископије, што наводи на многе претпоставке које ће у наставку излагања бити изнете.

Проблем назива Ибарске епископије, од њеног формирања до укидања, представља посебно питање. Као епископија, први пут се јавља под називом „Ибарска“ само у једном извору, у Пљевљанском синодику из 1286–1292. године. Сâм назив подразумева да се налазила негде дуж тока реке Ибар. Почетком XIV века имамо помен једне нове епископије под новим именом – Звечанске, тј. у повељи за манастир Хиландар 1301–133/4, у фалсификатима за хиландарски пирг Хрусију, у којима се у сва четири документа помиње

¹⁴ Стојановић Љ., *Стари српски записи и натписи*, I, 1902, бр. 27, 13. Јанковић М., *Епископије и митрополије Српске цркве у средњем веку*, Београд, 1985, 42.

¹⁵ Павловић М., „Грачаничка повеља“, Гласник СНД, Скопље, 1928, 24. Јанковић М., *Епископије*, 43. Ивановић Р., „Земљишни поседи Грачаничког властелинства“, ИЧ, XI, 1961, 253–254.

име звечанског епископа Данила.¹⁶ Ако би се упоредили пописи епископија из Пљевљанског синодика, који набраја једанаест епископија са документима за Хрусијски пирг, која доносе број од дванаест епископија, ту је само један назив једне епископије – Ибарске, замењен другим – Звечанска епископија. Само име „Звечанска“ ближе одређује њен положај, тј. њено седиште, које се налазило у близини града Звечана, у горњем току Ибра. Ова чињеница указује на то да су се поменуте епископије простирале на истој територији крајем XIII и почетком XIV века. Разлог промене назива Ибарске епископије у Звечанску остаје непознат. Касније, у изворима се под новим именом ова епископија помиње као Бањска, на шта је Руварац и указао.¹⁷

За Бањску епископију и разлоге њеног оснивања немамо много историјских података. Податке налазимо у *Житију краља Милутина* архиепископа Данила II, у периоду 1312–1314. године. За ову епископију највише се везује личност бањског епископа Данила II (1270–1337 – епископ бањски 1313–1315) и потоњег архиепископа (1324–1337). Данило II је до 1311. године био игуман манастира Хиландара. На позив краља Милутина дошао је у Србију у периоду коначног обрачуна између браће Драгутина и Милутина 1311–1312. године.¹⁸

Сукоб је избио најкасније 1301. године, а извори о њему не дају конкретније податке. У Даниловом *Житију*, једином које сукоб међу браћом кратко и узгредно помиње, положај краља Милутина приказан је као врло тежак: „После неког времена догоди се велика скрб благочестивом краљу Урошу, јер се беше подигао његов брат благочестиви Стефан краљ од сремске земље, са многим силом, хотећи да узме његов престо и да га даде сину својему... И беше му велика невоља. Јер сва његова властела одметнуше се, и не имађаше ниједнога на кога би се поуздао, али још више је скрби за славни манастир светога Стефана, место звано Бањска... А сам уставши пође против брата свога на рат и против своје воље, јер се сви његови великаши беху одметнули“.¹⁹

Приближавање Византији и тесно повезивање са њом нису одобравали сви утицајни људи у српској држави; једни су примали с неповерењем, а други су то отворено одбијали, јер су, како се

¹⁶ MIKLOSICH F., *Monumenta Serbica*, Viennae, 1858, 60. Мошин В., „Повеље краља Милутина – дипломатичка анализа“, ИЧ, XVIII, 1971, 70–73.

¹⁷ РУВАРАЦ И., „Прилошци“, 216.

¹⁸ ДАНИЛОВИ НАСТАВЉАЧИ, *Данилов ученик*, 86–88, 102, 106–110.

¹⁹ Исто, 102–103.

Византинцима чинило, од ратовања и непријатељства имали користи. С друге стране, отпор Милутинове мајке, краљице Јелене (располагала је посебном облашћу), која је била незадовољна новим брачним и политичким плановима свога сина, указивао би на основне разлоге будућег сукоба. Отпор је био тако јак, да је његов одјек добио посебно место у извештају који је о преговорима саставио византијски посланик Теодор Метохит.²⁰

У међувремену, пошто је Драгутинова моћ значајно порасла, великим територијалним проширењем његове области и добијањем Браничева, као и све већим самосталним подухватима који су уследили у спољној политици, Драгутин је стекао позиције владара не много слабијег или мање значајног од самог краља Милутина.²¹ С друге стране, постојала је више него очигледна могућност да се питање трона покрене још за Милутинова живота.

Обавештења о рату су случајна и непотпуна, једва довољна да се стекне поуздан утисак да су се борбе водиле. Почеци и узроци рата чинило се да су имали обележје локалног карактера, мада оскудни историјски подаци који говоре о рату између краља Милутина и Дубровника, као и опис случајних очевидаца са Запада указују на озбиљност ситуације.²² Да је ситуација измакла контроли говори и податак о самовољном понашању српске властеле, тако да су властелинства неких епископија била захваћена овим нередима. Ово стање најбоље осликава повеља за Липљанску и Призренску епископију у којима слабљење централне власти даје за право локалним властелинима да отуђују и присвајају имовину ових епископија макар и у кратком временском периоду, дакле, пре помирења краља Драгутина и Милутина 1313. године.²³

Из Даниловог житија сазнајемо да Милутин с најамницима „одби насиље оних који су борбу водили са њиме, све добро свршивши Божијом помоћу“ и то би била једина вест о крају су-

---

²⁰ Теодора Метохита посланица о дипломатском путу у Србију, (прев. М. Апостоловић), Летопис МС, 211, св. I, 1902, 36–37, 46–49.

²¹ Данило Други, *Животи краљева*, 117. *Anonymi descriptio*, 29–35. Поровић В., „Један нови извор за српску историју из почетка XIV века“, Прилози КЛИФ, 1925, 67–74. Наумов, П. Е., *Славянские страны в западноевропейской публицистике XIV в.*, Славяне и Запад, Москва, 1975, 215–226.

²² Динић М., „Однос“, 59. Крекић Б., „Зашто је вођен и када је завршен рат Дубровника и Србије 1301–1302?“, ЗРВИ, 17, 1976, 417–423. *Monumenta Ragusina*, V, Zagreb, 1879–1897, 13–14.

²³ Павловић М., „Грачаничка повеља“, 127. Јастребов И., „Хрисовуља Дечанског краља од године 1326“, Гласник СУД, XLIX, 1881, 264.

коба 1311. или 1312. године.²⁴ На основу оскудних података који се односе на године после помирења, могло би се закључити да није дошло ни до каквих значајних промена у односу на стање пре избијања рата. Браћа су заједно издала повељу манастиру Бањска, који је довршен по завршетку рата, у којој се Драгутин помиње као „Прђжде бивши крал“ и „рабѝ брат господинами великаго краля стефана оуроша“²⁵.

Помен Бањске епископије у историјским изворима налазимо само у житијима краља Милутина и архиепископа Данила II. Негде пред сâм крај сукоба, Данило је у пролеће 1312. године на позив краља Милутина дошао у Србију, где му је била поверена на чување ризница манастира Бањска. Вероватно је негде у то време Данило рукоположен за епископа бањског, пошто се те године, како вели његово житије, „беше представио епископ тога места“²⁶.

Као што је напред наведено, Ибарска, Звечанска или Бањска епископија помињу се први пут у Пљевљанском синодику из 1286–1292. године. Из нејасног текста Грачаничке повеље, која се односи на Бањску и зидање нове цркве Св. Стефана у Бањској, може се претпоставити да је краљ Милутин у овом периоду, а можда и раније, регулисао неке имовинске односе између новоосноване епископије у Бањској и Липљанске епископије.²⁷ У житију архиепископа Данила II помиње се само једном ова епископија под називом „Бањска“ и то у време њеног укидања 1314. године. „Оставивши старешинство напред реченог манастира цркве светог Стефана, која је епископија бањска, по одласку овога господина мојега, учини благочестиви краљ да се то место зове игуманија“.²⁸ Историјски извори време укидања Бањске епископије стављају у период после смрти краљице Јелене, 8. фебруара 1314. године. Наиме, у *Житију краљице Јелене*, архиепископ Данило каже за себе да је био бањски епископ када је у Брњацима присуствовао упокојењу старе краљице,²⁹ док из *Житија краља Милутина* сазнајемо да је црква била недовршена када се упокојила краљица мајка.³⁰ Ово указује, очигледно, да *terminus post quem* о укидању Бањске епископије

²⁴ Данилови настављачи, *Данилов ученик*, 103. *Историја Српског народа*, 451–460.

²⁵ Ковачевић Љ., „Светостефанска хрисовуља“, Споменик СКА, IV, 1890, 10.

²⁶ Данило Други, *Животи краљева*, 141. Данилови настављачи, *Данилов ученик*, 102.

²⁷ Павловић М., „Грачаничка повеља“, 128.

²⁸ Данилови настављачи, *Данилов ученик*, 104.

²⁹ Данило Други, *Животи краљева*, 100.

³⁰ Исто, 142. Новаковић С., „Манастир Бањска“, 5.

треба тражити у временском интервалу између 1314. и 1316. године. Светостефанска повеља из 1314–1316. године не помиње више Бањску епископију, већ у одредби о положају игуманије Св. Стефана каже да она неће бити столица архиепископије, ни митрополије, ни епископије: „и рекох њога николиже бити архиепископији, ни митрополији ни епископији, тек само игуменом“³¹.

Титулу Бањског епископа Данило је носио све до свог избора за хумског епископа 1317. године.³² Вероватно да је епископ Данило напустио Србију негде између 1314. и 1315. године, одмах по завршетку радова на цркви Св. Стефана, а можда и нешто пре, што може бити у вези са смиривањем напете унутрашње политичке ситуације, а самим тим и завршетка његове црквено-политичке мисије.³³

Нема сумње да је Бањска епископија дуго времена била предмет нарочите пажње краља Милутина. Око зидања манастира се трудио још раније, док је био у сукобу с братом. Даривањем неких 75 села и неколико влашких катуна, које је добило укупно око 500 породица обавезних да раде и плаћају дажбине манастиру, обезбеђени су били услови потребни за несметани рад његовог братства.³⁴ Значај ове епископије огледа се и у чињеници да се у Бањској налазила једно извесно време државна ризница.³⁵ Потребно је нагласити да су епископска седишта имала важну улогу у учвршћивању црквене организације, ширењу мрежа парохија, образовању свештенства и одржавању дисциплине. Оснивање Бањске епископије и њено краткотрајно постојање очигледно да није имало за циљ само снажење црквене организације, него и црквено-политичку позадину догађаја који су обележили период владавине краља Милутина. Основана као израз потребе владара да својем месту вечнoг почивања да што величанственије обележје, Бањска епископија бива укинута онда када реалне потребе за њом више нису постојале. Унутрашња реорганизација унутар Српске цркве крајем XIII и почетком XIV века, која је била условљена проширењем или губитком територија, одражава тадашње стање у земљи. Стога би и оснивање Бањске епископије био најбољи пример да унутрашњо-политичка ситуација у држави утиче и мења

³¹ Ковачевић Љ., „Светостефанска хрисовуља“, 2.

³² Данилови настављачи, *Данилов ученик*, 105.

³³ Исто, 103. Данило Други, *Животи краљева*, 141–142. Динић М., „Однос“, 68–70. Јанковић М., *Епископије*, 46.

³⁴ Ковачевић Љ., „Светостефанска хрисовуља“, 2. Новаковић С., „Манастир Бањска“, 10–12. *Историја Српског народа*, I, 460, 465.

³⁵ Данилови настављачи, *Данилов ученик*, 102.

мрежу епископских седишта, понекад у зависности од воље владара и његових потреба.

Закључак

Измирење са Византијом крајем XIII века означава преокрет у Милутиновој политици освајања. Стожер Милутинове експанзионистичке политике према Византијском царству, српска властела, незадовољна оваквим распоредом догађаја, оставила је Милутина онда када му је та помоћ била најпотребнија. Оснивање Бањске епископије и њен краткотрајни узлаз заслуга је краља Милутина, који ослонац за свој незавидан положај налази у редовима свештенства. Долазак епископа Данила II у Србију на место бањског епископа, чија мисија траје онолико колико је било потребно да се изађе из незавидног положаја, објашњава и њено изненадно укидање и свођење на степен игуманије.

Извори

Данило Други, *Животи краљева и архиепископа српских, Службе*, Београд, 1988.

Данилови настављачи, *Данилов ученик, други настављач Даниловог зборника*, Београд 1988.

Monumenta Ragusina – Libriformationum, I-IV, Zagreb, 1879–1897.

Anonymi descriptio orientalis, (ed. O. Górká), Craciviae, 1916.

Византијски извори за историју Југославије, IV, 1986.

Стојановић Љ., „Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типиси, поменици, записи и др.“, *Споменик*, III, 1890.

Miklosich F., *Monumenta Serbica*, Viennae, 1858.

Апостоловић М., „Теодора Метохита посланица о дипломатском путу у Србију поводом женидбе краља Милутина са Симонидом“, *Летопис МС*, 211, 1902.

Литература

Mavromatis L., *La fondation de l'Empire Serbe: le kralj Milutin*, Thessaloniki, 1978.

Mavromatis L., „La prise de Skopje par les Serbes: date et signification“, *Travaux et Mémoires*, 5, 1973, 329–334.

Динић М., „Однос између краља Милутина и Драгутина“, *ЗРВИ*, 3, 1955, 49–80.

- Динић М., „Средњовековни Срем“, Гласник ИДНС, IV, 1931, 1–12.
- Динић М., „Из прошлости Срема“, Гласник ИДНС, VIII, 1935, 439–444.
- Динић М., „Уз расправу „област краља Драгутина после Дежева“, ИЧ, III, (1951–1952), 1952, 249–250.
- Динић М., *За историју рударства у средњовековној Србији и Босни*, I–II, Београд, 1955–1962.
- Јањић Д., *Преподобни Петар Коришки*, Београд–Лепосавић, 2007.
- Ђоровић В., „Један нови извор за српску историју из почетка XIV века“, Прилози КЈИФ, 1925, 67–74.
- Острогорски Г., *Историја Византије*, Београд, 1970.
- Голубинский Е., Краткий очеркъ исторій православныхъ церквей Болгарской, Сербской и Румынской или Молдо-Валашкой, Москва, 1871.
- Руvaraц И., „Прилошци к објашњењу извора српске историје“, Гласник СУД, XLVII, 1879.
- Марковић В., *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци, 1920.
- Пурковић М., *Српски епископи и митрополити средњег века*, Хришћанско дело, III, 4–6, Скопље, 1937.
- Слијепчевић Ђ., *Историја Српске православне цркве*, I, Београд, 1991.
- Мошин В., Сербская редакция синодика в неделю православия, Византийский Временник, XVII, Москва, 1960, 278–353.
- Стојановић Љ., „Требник“ манастира св. Тројице код Плевља“, Споменик СКА, 52, 1922, 22–29.
- Mošin V., „Rukopis Pljevljanskog sinodika pravoslavlja“, Slovo, 6–8, 1957, 154–175.
- Стојановић Љ., *Стари српски записи и натписи*, I, Београд, 1902.
- Јанковић М., *Епископије и митрополије Српске цркве у средњем веку*, Београд, 1985.
- Павловић М., „Грачаничка повеља“, ГСНД, III, 1927, 105–141.
- Ивановић Р., „Земљишни поседе Грачаничког властелинства“, ИЧ, IX, 1960, 253–264.
- Мошин В., „Повеља краља Милутина – дипломатичка анализа“, ИЧ, XVIII, 1971, 53–86.
- Наумов П. Е., „Славянские страны в западноевропейской публицистике XIV в.“, Славяне и запад, Москва, 1975, 215–226.
- Крекић Б., „Зашто је вођен и када је завршен рат Дубровника и Србије 1301–1302?“, ЗРВИ, 17, 1976, 417–423.
- Јастребов И., „Хрисовуља Дечанског краља од године 1326“, Гласник СУД, XLIX, 1881, 355–366.

Ковачевић Љ., „Светостефанска хрисовуља“, Споменик, IV, 1890, 1–11.

Историја Српског народа, I, Београд, 1981.

Новаковић С., „Манастир Бањска“, Глас СКА, XXXII, 1892, 1–55.

SUMMARY

The reconciliation with Byzantium at the end of the 13th century marks the turning point in the Milutin's policy of conquest. The pillar of the Milutin's expansive policy toward the Byzantine Empire, Serbian landed gentry, unsatisfied by such events schedule, left Milutin without help when he needed it a most. The foundation of the Banjska Bishops and its short term rise is due to the king of Milutin, who finds the support for his unsatisfactory position among clergies. The arrival of the bishop Danilo II at the post of Banjski bishop, whose mission is being lasted for the period necessary for overcoming from this unsatisfactory position, explains its sudden abolition and resolving to the level of prioress.